

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Šebka a soudců Mgr. Jana Jiráska, Ph.D., a JUDr. Terezy Matuškové v právní věci

žalobce: **P. B.**
bytem X

proti
žalovanému: **Krajský úřad Kraje Vysočina**
sídlem Žižkova 1882/57, 586 01 Jihlava

za účasti: **EG.D, s. r. o.**
sídlem Lidická 1873/36, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 7. 2025, č. j. KUJI 61296/2025,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- IV. Osoba zúčastněná na řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce je spoluvlastníkem id. ½ pozemku parc. č. X v k. ú. X, na němž se nachází rodinný dům a oplocení. Druhá id. ½ pozemku je ve vlastnictví manželky žalobce.

2. Městský úřad Velké Meziříčí rozhodnutím ze dne 21. 11. 2024, č. j. VÝST/37531/2024-hav/9818/2024, výrokem I. rozhodl o omezení vlastnického práva žalobce a jeho manželky k předmětnému pozemku v rozsahu 0,63 m² zřízením věcného břemene spočívajícího ve zřízení a provozování zemního kabelu NN ve prospěch vyvlastnitelce EG.D., a. s., výrokem II. určil vyvlastniteli lhůtu k zahájení účelu vyvlastnění nejpozději do 4 let od právní moci rozhodnutí a výrokem III. stanovil náhradu za omezení vlastnického práva ve výši 120 Kč. Řízení bylo vedeno podle zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby strategicky významné infrastruktury. Žalovaný rozhodnutím ze dne 9. 7. 2025, č. j. KUJI 61296/2025, zamítl odvolání žalobce a jeho manželky proti výrokům I., II. a III. rozhodnutí městského úřadu a toto rozhodnutí potvrdil.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

3. Žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného žalobou. Namítl, že jeho námitky nebyly řádně prozkoumány a zohledněny. Správní orgány neprovedly dostatečné posouzení možných alternativních tras vedení kabelu, neboť se omezily pouze na tvrzení stavebníka, aniž zajistily nezávislé odborné posouzení předkládaných skutečností. Nebylo prokázáno, že neexistuje jiné technicky proveditelné řešení vedení trasy kabelu mimo pozemek žalobce. Nebyl tak dostatečně zjištěn skutkový stav a byla porušena zásada proporcionality zásahu do vlastnického práva žalobce. Rozhodnutí se dále omezuje pouze na formální odkaz na energetický zákon, aniž by konkretizovalo veřejný zájem. Ten tak v řízení nebyl prokázán, nebyly splněny zákonné podmínky pro omezení vlastnického práva a správní orgány nepředložily návrh odpovídající náhrady. Tím došlo k porušení Listiny základních práv a svobod. Po vydání rozhodnutí žalovaného nechal žalobce zpracovat posudek, který prokazuje, že připojení lze realizovat z opačné strany ulice. Žalobce navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí městského úřadu zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného a osoby zúčastněné na řízení

4. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě odkázal na své rozhodnutí, kde se vyjádřil k variantnímu řešení, k námitce týkající se nedostatečného odůvodnění veřejného zájmu a k rozporu s Listinou základních práv a svobod. Posudek zhotovený po vydání napadeného rozhodnutí je novým podkladem, který by neměl být v rámci soudního řízení zohledněn. Žalovaný závěrem navrhl, aby soud žalobu zamítl.
5. Osoba zúčastněná na řízení se k žalobě nevyjádřila.

IV. Posouzení věci

6. Žaloba není důvodná.
7. Žalobce v žalobě obecně namítal, že se správní orgány nevypořádaly s jeho námitkami. Tvrdil tedy, že napadená správní rozhodnutí jsou nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů. S tím se však zdejší soud neztotožňuje. Městský úřad i žalovaný ve svých rozhodnutích (které soud posuzuje jako jeden celek) srozumitelně popsali důvody, které je vedly k jejich vydání, vyjádřili se k jednotlivým podmínkám vyvlastnění a vypořádali se s námitkami žalobce (k tomu viz s. 10 až 14 rozhodnutí městského úřadu a s. 4 až 6 rozhodnutí žalovaného). Rozhodnutí jsou tedy plně přezkoumatelná, a proto soud přistoupil k posouzení jejich zákonnosti.

8. Podle čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod je vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu.
9. Na zákonné úrovni upravuje podmínky vyvlastnění § 3 – 5 zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění). S ohledem na uplatněné žalobní body jsou přitom pro projednávanou věc rozhodná následující ustanovení. Podle § 3 odst. 1 zákona o vyvlastnění je vyvlastnění přípustné jen pro účel vyvlastnění stanovený zvláštním zákonem a jen jestliže veřejný zájem na dosažení tohoto účelu převažuje nad zachováním dosavadních práv vyvlastňovaného. Vyvlastnění není přípustné, je-li možno práva k pozemku nebo stavbě potřebná pro uskutečnění účelu vyvlastnění získat dohodou nebo jiným způsobem. Podle § 4 odst. 1 zákona o vyvlastnění lze vyvlastnění provést jen v takovém rozsahu, který je nezbytný k dosažení účelu vyvlastnění stanoveného zvláštním zákonem. Podle § 4 odst. 2 zákona o vyvlastnění musí být veřejný zájem na vyvlastnění prokázán ve vyvlastňovacím řízení.
10. Předmětem vyvlastňovacího řízení bylo zřízení věcného břemene spočívajícího v oprávnění vyvlastnítele zřizovat a provozovat na předmětném pozemku zařízení distribuční soustavy, a to nový zemní kabel NN. Pro posouzení věci jsou tak dále určující ustanovení zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon). Podle § 2 odst. 2 písm. a) energetického zákona se distribuční soustavou rozumí vzájemně propojený soubor vedení a zařízení o napětí 110 kV, s výjimkou vybraných vedení a zařízení o napětí 110 kV, která jsou součástí přenosové soustavy, a vedení a zařízení o napětí 0,4/0,23 kV, 1,5 kV, 3 kV, 6 kV, 10 kV, 22 kV, 25 kV nebo 35 kV provozovaný držitelem licence na distribuci elektřiny a sloužící k zajištění distribuce elektřiny na vymezeném území České republiky, včetně systémů měřicí, ochranné, řídicí, zabezpečovací, informační a telekomunikační techniky včetně elektrických přípojek ve vlastnictví provozovatele distribuční soustavy; distribuční soustava je zřizována a provozována ve veřejném zájmu (podtržení doplněno soudem).
11. Podle § 3 odst. 2 energetického zákona se mimo jiné distribuce elektřiny uskutečňuje ve veřejném zájmu. Stavby sloužící pro distribuci elektřiny a stavby s nimi související jsou zřizovány a provozovány ve veřejném zájmu. Pro zřízení a provozování distribuční soustavy lze odejmout nebo omezit vlastnické právo k pozemku nebo ke stavbě podle jiného právního předpisu. Podle § 25 odst. 3 písm. e) energetického zákona platí, že provozovatel distribuční soustavy má právo v souladu se zvláštním právním předpisem zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech zařízení distribuční soustavy, přetínat tyto nemovitosti vodiči a umísťovat v nich vedení. Podle § 25 odst. 4 energetického zákona je pak provozovatel distribuční soustavy povinen zřídit věcné břemeno umožňující využití cizí nemovitosti nebo její části pro účely uvedené v odstavci 3 písm. e), a to smluvně s vlastníkem nemovitosti za jednorázovou náhradu ve výši ceny zjištěné podle oceňovacího předpisu, pokud se strany nedohodnou jinak; v případě, že vlastník není znám nebo určen nebo proto, že je prokazatelně nedosažitelný nebo nečinný nebo nedošlo k dohodě s ním a jsou-li dány podmínky pro omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě podle zvláštního právního předpisu, vydá příslušný vyvlastňovací úřad na návrh příslušného provozovatele distribuční soustavy rozhodnutí o zřízení věcného břemene umožňujícího využití této nemovitosti nebo její části. To platí i v případě, kdy je stavba, pro kterou se právo vyvlastňuje, zřizována nebo již byla zřízena a zřízení věcného břemene nezmařil provozovatel distribuční soustavy.

12. Nejvyšší správní soud se opakovaně zabýval vyvlastněním v případě zřízení a provozování zařízení distribuční soustavy. Dospěl přitom k jednoznačnému závěru, že dle obecného pravidla sice musí být veřejný zájem ve vyvlastňovacím řízení prokázán (§ 4 odst. 2 zákona o vyvlastnění), avšak toto obecné pravidlo se neuplatní tehdy, vyplývá-li určitý veřejný zájem přímo ze zákona, jak je tomu mimo jiné i u staveb distribuční soustavy podle energetického zákona. Ustanovení § 3 odst. 2 energetického zákona má totiž povahu speciální právní normy k § 4 odst. 2 zákona o vyvlastnění. To však na druhou stranu neznámá, že ve vyvlastňovacím řízení není třeba vážit převahu tohoto veřejného zájmu na dosažení požadovaného účelu nad zachováním práv vyvlastňovaného, jak plyne z § 3 odst. 1 zákona o vyvlastnění (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 10. 2017, č. j. 1 As 361/2016-75, ze dne 9. 8. 2017, č. j. 8 As 187/2016-51, nebo ze dne 11. 8. 2021, č. j. 2 As 317/2020-41). Tento výklad byl shledán Ústavním soudem jako ústavně konformní (nález ze dne 30. 8. 2022, sp. zn. IV. ÚS 2763/21, bod 29).
13. Správní orgány v nyní projednávané věci postupovaly v souladu s výše uvedenou judikaturou. Účel vyvlastnění a veřejný zájem vyplývají v projednávané věci přímo z energetického zákona [viz citovaný § 3 odst. 2 ve spojení s § 25 odst. 3 písm. e) a odst. 4]. Postoj žalobce, že napojení distribuční sítě nelze považovat za veřejný zájem, je proto mylný a jeho námitka, že veřejný zájem v řízení nebyl prokázán, je nedůvodná. Správní orgány se existencí veřejného zájmu a jeho převahou nad zájmy žalobce ve svých rozhodnutích zabývaly a žalobce proti jejich úvahám nic konkrétního nenamítá. Lze tak uzavřít, že v daném případě jsou splněny podmínky pro vyvlastnění požadované § 3 odst. 1 a § 4 odst. 2 zákona o vyvlastnění.
14. Zbývající část žaloby se týkala podmínky nezbytnosti vyvlastnění obsažené v § 4 odst. 1 zákona o vyvlastnění. Žalobce v tomto ohledu namítal nedostatečné posouzení alternativních tras vedení zemního kabelu.
15. Otázkou, zda je třeba ve vyvlastňovacím řízení posoudit možné varianty (alternativní způsoby dosažení záměru) a jakou roli v tomto posouzení hraje územní rozhodnutí, se opakovaně zabýval Nejvyšší správní soud. Svou judikaturu shrnul např. v recentním rozsudku ze dne 4. 11. 2025, č. j. 22 As 178/2025-53, následovně: „[z] judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že v rámci vyvlastňovacího řízení není povětšinou prostor pro posuzování, zda existují alternativní varianty řešení stavebního záměru (trasy). Ten je dán primárně v územním řízení (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 10. 2017, č. j. 1 As 361/2016-75, bod 34, proti němuž směřující ústavní stížnost Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 16. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 4/18, dále rozsudek ze dne 16. 7. 2015, č. j. 7 As 105/2015-47, ze dne 29. 8. 2017, č. j. 8 As 187/2016-51, ze dne 11. 8. 2021, č. j. 2 As 317/2020-41, ze dne 19. 1. 2022, č. j. 8 As 222/2021-45, bod 18). Shodný právní názor zastává i odborná literatura (srov. komentář k § 3 v HANÁK, J., a kol. Zákon o vyvlastnění. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2020). Lze připustit, že uvedené závěry byly v judikatuře Nejvyššího správního soudu v některých případech modifikovány (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020-66, a ze dne 24. 11. 2021, č. j. 10 As 365/2021-94). V daných věcech nicméně Nejvyšší správní soud posuzoval specifickou situaci. Nešlo totiž o to, že by žalobci (vyvlastnění) ve snaze vyhnout se vyvlastnění přišli pouze s laickým tvrzením stran alternativního vedení trasy tak, aby trasa vedla mimo jejich pozemky. Žalobci kvalifikovaně poukazovali na to, že byla zpracována variantní projektová dokumentace obsahující podrobné, realizovatelné varianty, a proto vyvlastňovací úřad mohl reálně hodnotit, proč vyvlastnitel ne zvolil jinou z variant projektové dokumentace a zda zvolená varianta naplňuje principy subsidiarity a proporcionality

vyvlastnění. K tomu, aby kasační soud v nynější věci mohl vůbec uvažovat o aplikaci takových závěrů na danou věc, tak bylo v první řadě nutné, aby uplatněné námitky ve vyvlastňovacím řízení byly dostatečně konkrétní a kvalifikované, resp. aby je podložil odborným podkladem (např. projektovou dokumentací).“

16. V nyní projednávané věci bylo umístění kabelu projednáváno v územním řízení, jehož byl žalobce i jeho manželka účastníky. V jeho rámci nesouhlasili s umístěním kabelu na svém pozemku s tím, že si žadatelka o zřízení nového odběrného místa může svůj pozemek zasíťovat ze svých pozemků. Městský úřad v územním rozhodnutí o umístění stavby ze dne 24. 11. 2023, č. j. MÚVB/5450/23/VÝST/BAL, se touto námitkou zabýval a vysvětlil, proč ji považuje za nedůvodnou. Žalobce a jeho manželka proti tomuto rozhodnutí nepodali odvolání, a to tak nabylo právní moci. Ve vyvlastňovacím řízení pak žalobce a jeho manželka obecně namítli, že existují alternativní cesty připojení, které by nevyžadovaly zásah do jejich pozemku, a požadovali posouzení alternativ. Tuto námitku blíže neupřesnili ani ji nepodložili žádnými důkazy. Městský úřad citoval judikaturu Nejvyššího správního soudu a dospěl k závěru, že námitky proti umístění stavby měly být uplatněny v územním řízení. Ve vyvlastňovacím řízení není možné řešit laické námitky variantního umístění stavby, které nemají oporu v žádné zpracované dokumentaci. Dále městský úřad odkázal na § 3 odst. 7 zákona č. 416/2009 Sb., podle nějž se v řízení o vyvlastnění nepřihlíží k námitce vyvlastňovaného požadující změnu stavby, pokud by taková změna byla v rozporu s územním rozhodnutím, společným povolením nebo rozhodnutím o povolení záměru. Žalovaný se ve svém rozhodnutí ztotožnil s městským úřadem a poukázal též na řešení této otázky v územním řízení.
17. Podle názoru soudu postupovaly správní orgány v souladu se zákonem a s citovanou judikaturou. Jestliže žalobce nesouhlasil s umístěním záměru v navrhované trase, bylo třeba se proti tomu bránit v územním řízení, což však žalobce neučinil a odvolání nepodal. Ve vyvlastňovacím řízení pak žalobce přednesl pouze laické tvrzení stran údajných alternativních tras, pro jehož posouzení však již v tomto řízení není místo. Na věci nic nemění ani v soudním řízení předložený „posudek“ s návrhem alternativní trasy. Soud v souladu s § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“), vychází při přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného. Podle § 22 odst. 2 a 3 zákona o vyvlastnění pak navíc námitky proti vyvlastnění a důkazy k jejich prokázání mohou být uplatněny nejpozději při ústním jednání; k později uplatněným námitkám a důkazům se nepřihlíží. O tomto následku musí být účastníci poučeni v uvědomění o zahájení vyvlastňovacího řízení. Zmeškání této lhůty nelze prominout. Jak vyplývá z oznámení o zahájení řízení, žalobce byl poučen v souladu s § 22 odst. 2 a 3 zákona o vyvlastnění, avšak uvedený posudek při ústním jednání nepředložil. Jelikož se tedy touto opožděně předloženou listinou nemohly zabývat správní orgány ve vyvlastňovacím řízení, tím méně se jí může zabývat soud v řízení soudním. Pro nadbytečnost ji proto soud neprováděl k důkazu.
18. Žalobce se konečně mylí, pokud tvrdí, že správní orgány nepředložily návrh odpovídající náhrady. Ve správním spisu je založen znalecký posudek č. 017266/2024, na jehož základě byla stanovena náhrada v souladu s § 20 zákona o vyvlastnění. Soud proto shrnuje, že v dané věci byly splněny všechny zákonné podmínky pro omezení vlastnického práva a nedošlo k porušení práv plynoucích z Listiny základních práv a svobod.
19. Žalobce v závěru žaloby v pasáži označené jako „poznámka“ uvedl, že na něj pan Z. R. jednající za osobu zúčastněnou na řízení vyvíjel psychický nátlak, který ohrožoval jeho

svobodnou vůli a rozhodování. Dále tvrdil, že Mgr. H. (pověřená úřední osoba městského úřadu) „neprojevila nezávislost“ a jednala ve shodě s právním zástupcem osoby zúčastněné na řízení, přestože žalobce „opakovaně požadoval informace a řádné odůvodnění rozhodnutí“. Rovněž Mgr. S. (pověřená úřední osoba žalovaného) nebyla schopna poskytnout odpovědi na žalobcovy dotazy týkající se rozhodnutí a její chování bylo povrchní a urážlivé.

20. Není zcela zřejmé, zda tato poznámka je žalobní bod, nicméně soud k ní pro úplnost podotýká následující. Ve správním spisu je doložena poměrně obsáhlá komunikace mezi osobou zúčastněnou na řízení a žalobcem a jeho manželkou. V žádném případě z ní nelze nabýt dojmu, že by byl žalobce vystaven psychickému nátlaku. Soud podotýká, že po okraji pozemku žalobce je již veden zemní kabel NN a v nyní projednávané věci šlo pouze o napojení přípojky na tento kabel, která do pozemku žalobce zasahovala v rozsahu 1,01 m. S ohledem na již existující ochranné pásmo stávajícího kabelu NN (který přivádí elektřinu do domu žalobce), tak novou přípojkou došlo k omezení vlastnického práva žalobce ve zcela minimální míře. Přesto v rámci vyjednávání osoba zúčastněná na řízení nabídla žalobci jednorázovou náhradu za zřízení věcného břemene v částce 5 000 Kč. Žalobce však posléze tuto nabídku označil za úplatek a požadoval za zřízení věcného břemene vyplacení částky 3 000 000 Kč nebo doživotní dodávku elektrické energie zdarma. Dle názoru soudu tímto způsobem nepostupuje osoba pod psychickým nátlakem. Ačkoliv soud může chápat počáteční obavy žalobce a jeho manželky ze zřízení věcného břemene, domnívá se, že jim byla následně věc opakovaně podrobně vysvětlena. Jestliže se přesto rozhodli nabízenou smluvní náhradu neakceptovat, musí nést důsledky svého rozhodnutí spočívající v zahájení vyvlastňovacího řízení a v následném zřízení věcného břemene, neboť k takovému postupu je osoba zúčastněná na řízení zavázána zákonem.
21. K údajnému jednání úředních osob soud pouze podotýká, že ze správního spisu nic takového nevyplývá a obě rozhodnutí jsou odůvodněna. Pokud snad uvedené osoby po vydání rozhodnutí k dotazům žalobce nedostatečně vysvětlily svá rozhodnutí nebo k nim neposkytly žalobcem požadované informace, nejedná se o skutečnosti, které by mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného. Soud proto pro nadbytečnost ani neprováděl dvě k žalobě připojené stížnosti adresované žalovanému.

V. Závěr a náklady řízení

22. Soud tedy shledal námitky žalobce neopodstatněnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
23. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníkovi řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.
24. Výrok o náhradě nákladů řízení osoby zúčastněné na řízení se opírá o § 60 odst. 5 s. ř. s., podle něhož má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu nákladů řízení, které jí vznikly

v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Soud osobě zúčastněné na řízení žádnou povinnost neuložil, a proto právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 27. listopadu 2025

Mgr. Petr Šebek v. r.
předseda senátu